

Koulutusvalinnat, opinto-ohjaus ja sukupuoli

**Segregaation lieventäminen kouluissa ja oppilaitoksissa –
keskustelutilaisuus 21.1.2010**

Heli Kuusi

Esityksen kuviot perustuvat Koulutus ja sukupuolten tasa-arvo
julkaisuun (STM ja OPH 2010)

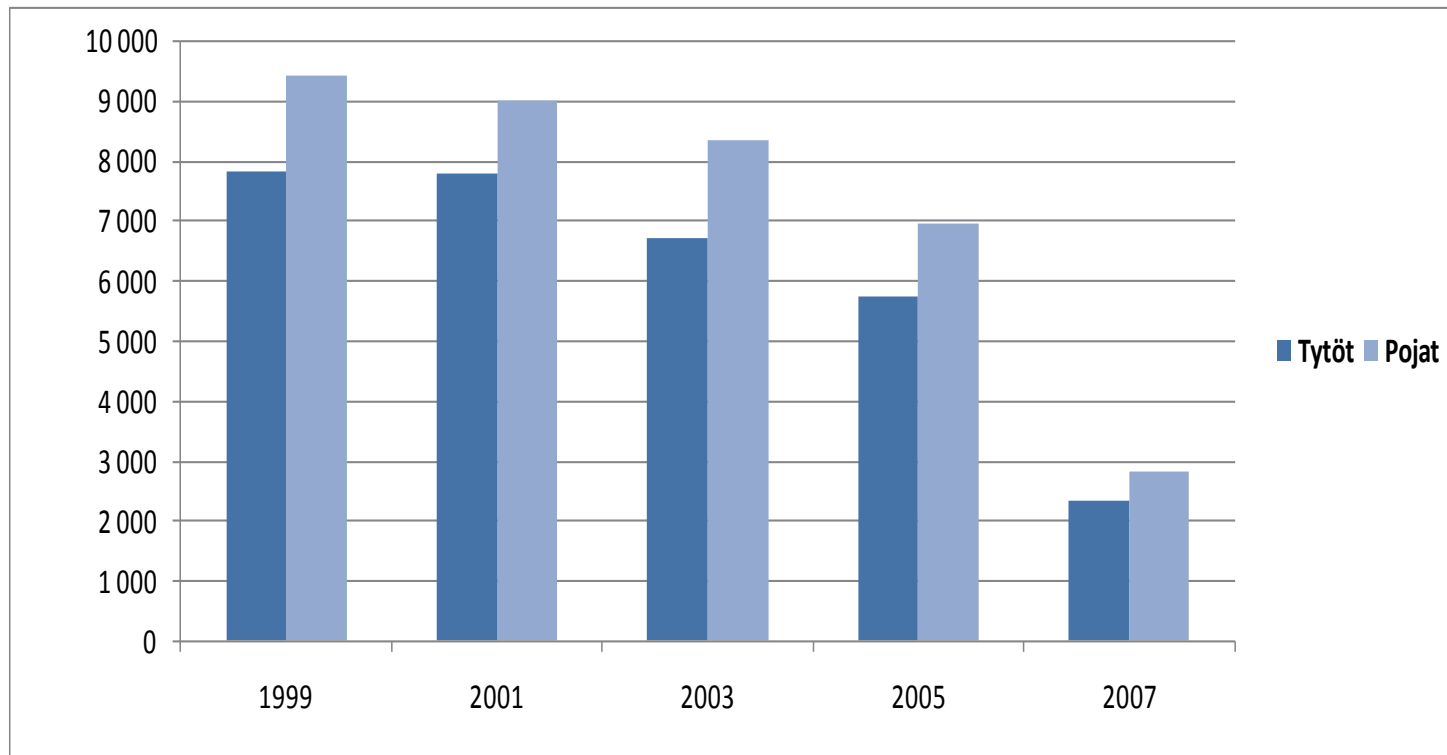

Segregaatio perusopetuksessa

- Oppiaineista on sukupuolisidonnaisuus periaatteessa poistunut
- Käsityön opetuksessa edelleen sukupuolen mukaista suuntautumista (arvio tekeillä)
- Tytöt ja pojat valitsevat valinnaisia aineita hieman eri tavoin
- Oppimistuloksissa eroja, mutta sekä tytöt että pojat pärjäävät hyvin kansainvälisissä mittauksissa
- Pojat keskeyttävät ja saavat erityisopetusta tyttöjä useammin, tytöt oirehtivat eri tavalla
- Tyttöjen ja poikien kohtelussa eroja, esim. arviointi,

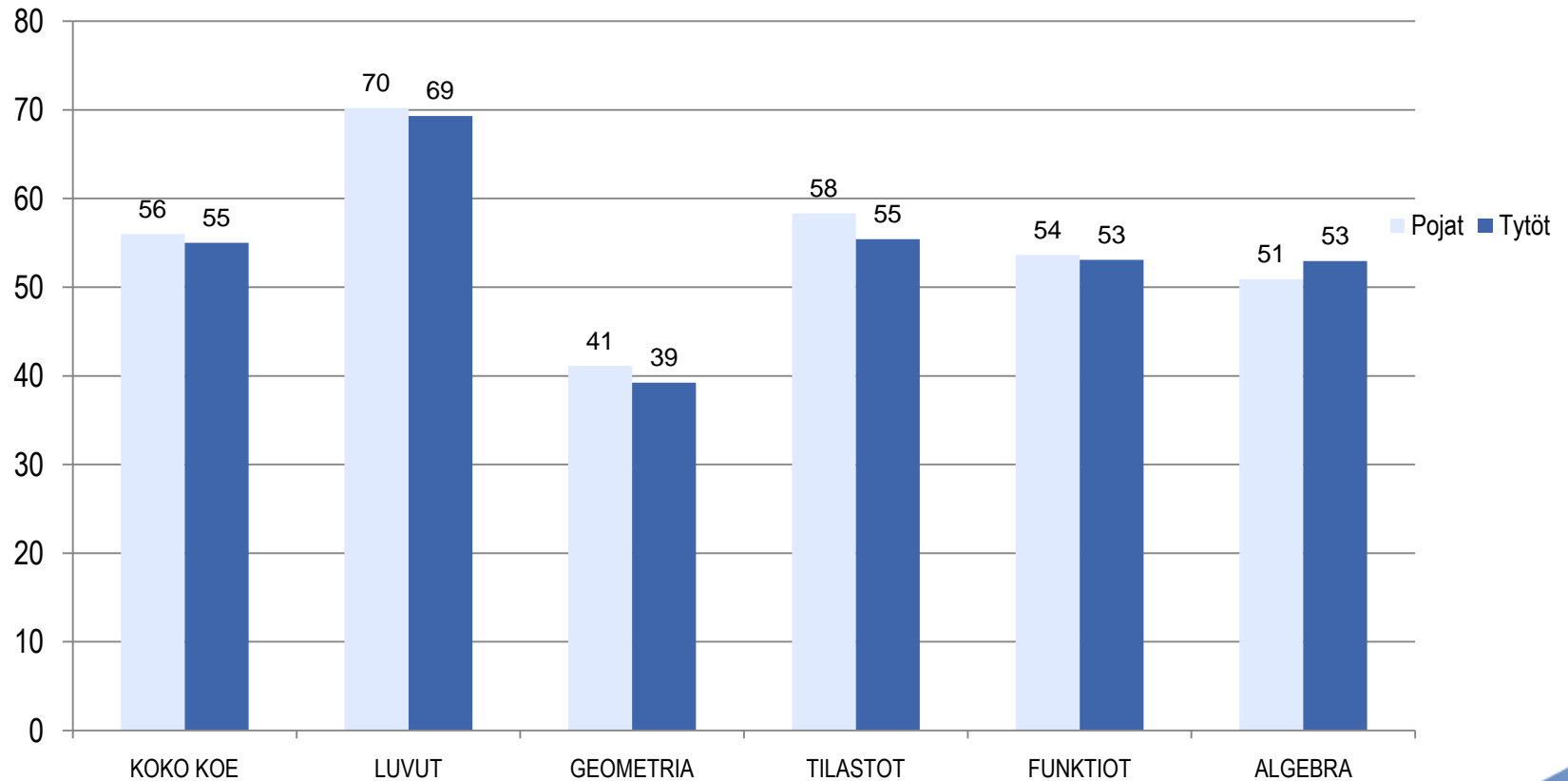

Matematiikan valinnaiskurssin suorittaneet tytöt ja pojat perusopetuksessa

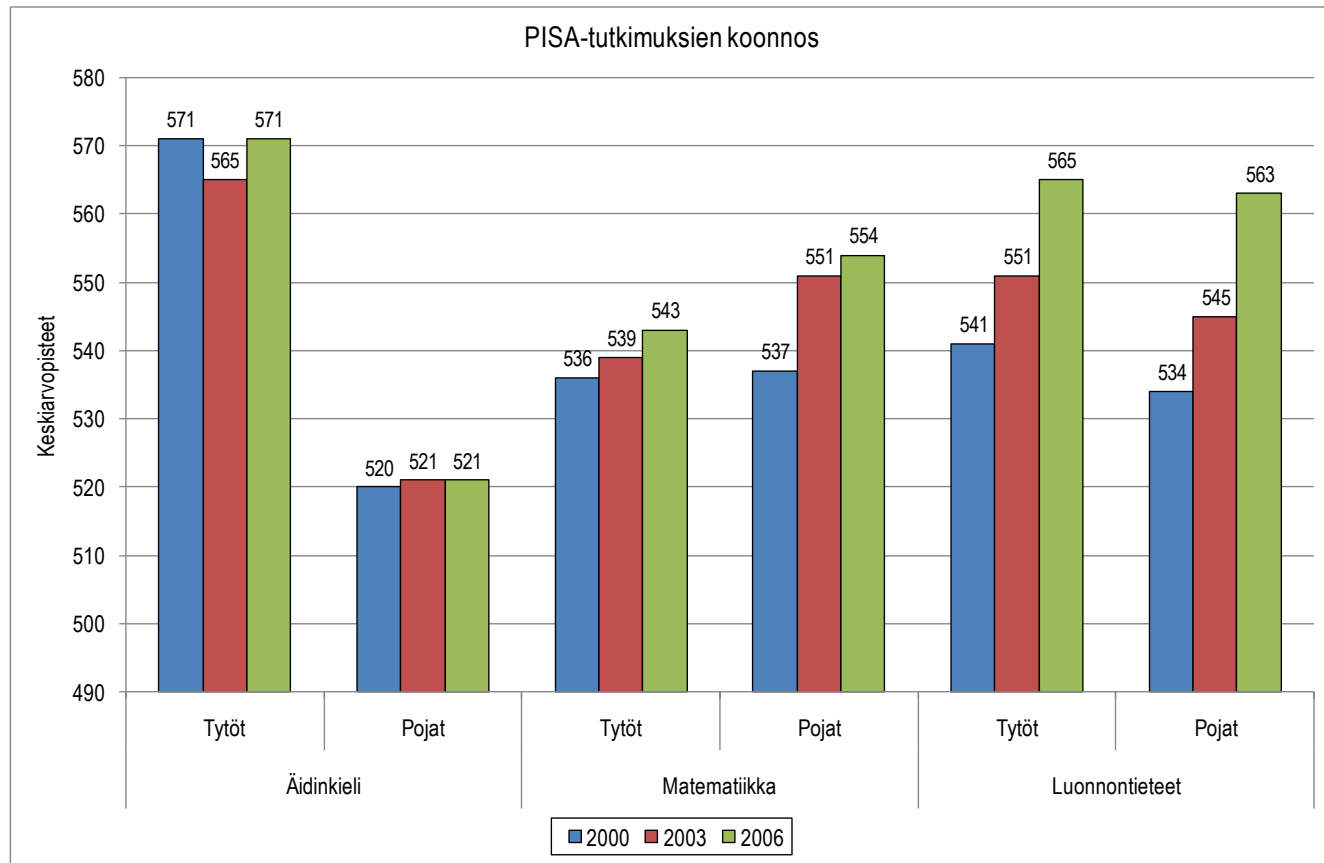

Tyttöjen ja poikien matematiikan tulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2004

PISA -tutkimuksen tuloksia sukupuolen ja arvioidun osaamisen mukaan

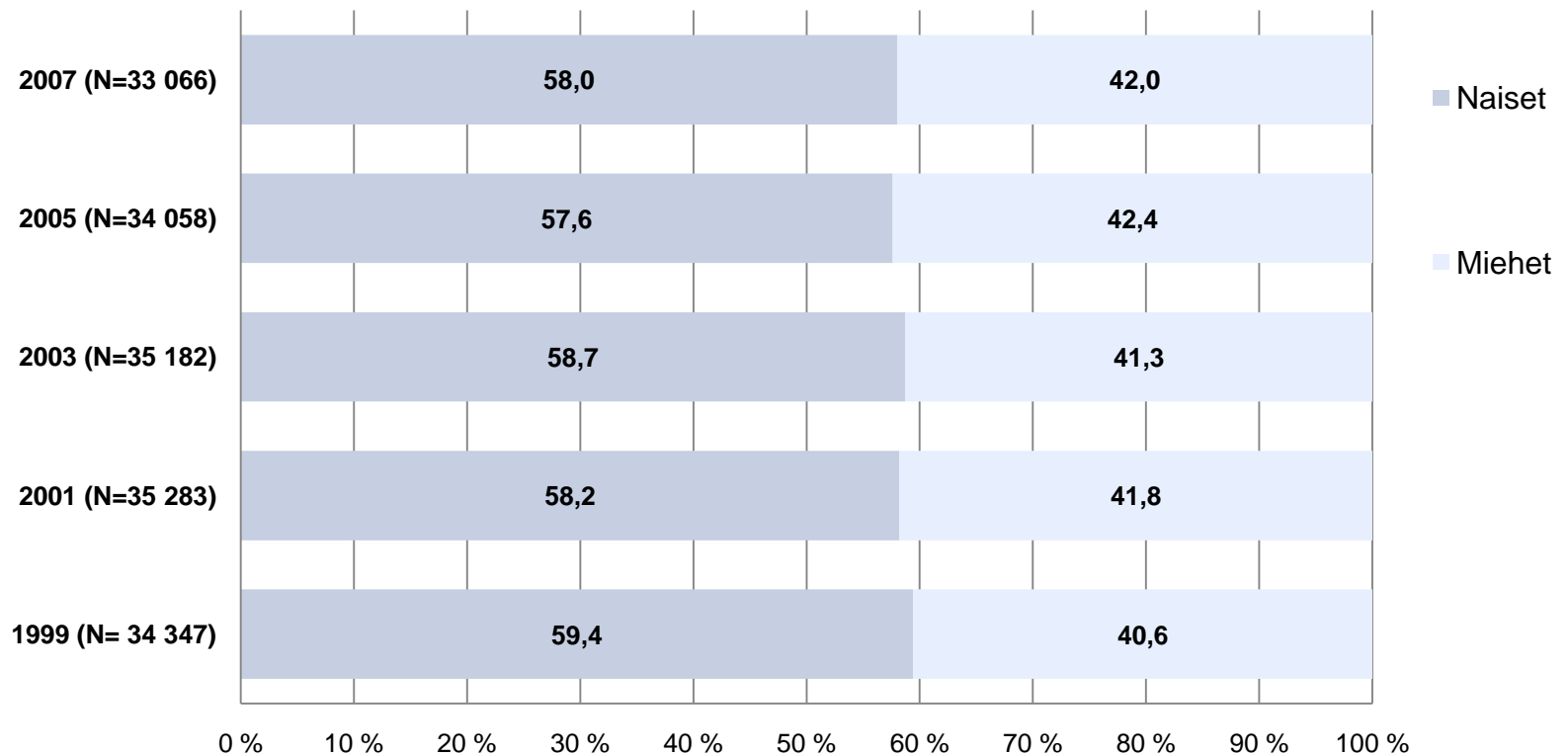

Segregaatio voimistuu peruskoulun jälkeen

- Tytöt suuntautuvat lukioon ja painottavat kielten opiskelua ja humanistisia aineita
- Pojat suuntautuvat matematiikan, fysiikan ja kemian opiskeluun
- Vaikutuksia myöhempisiin koulutusvalintoihin

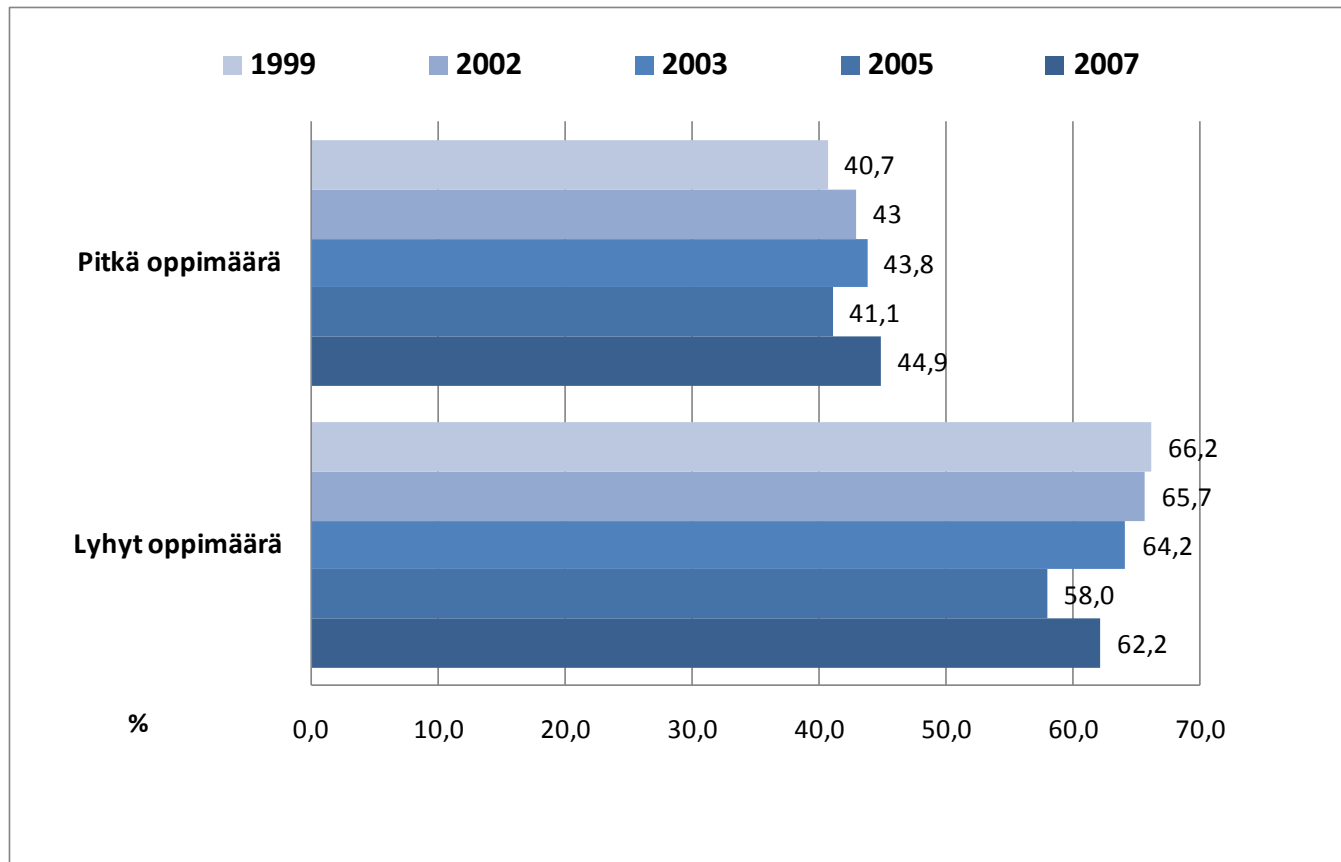

Ylioppilastutkinnon suorittaneet sukupuolen mukaan

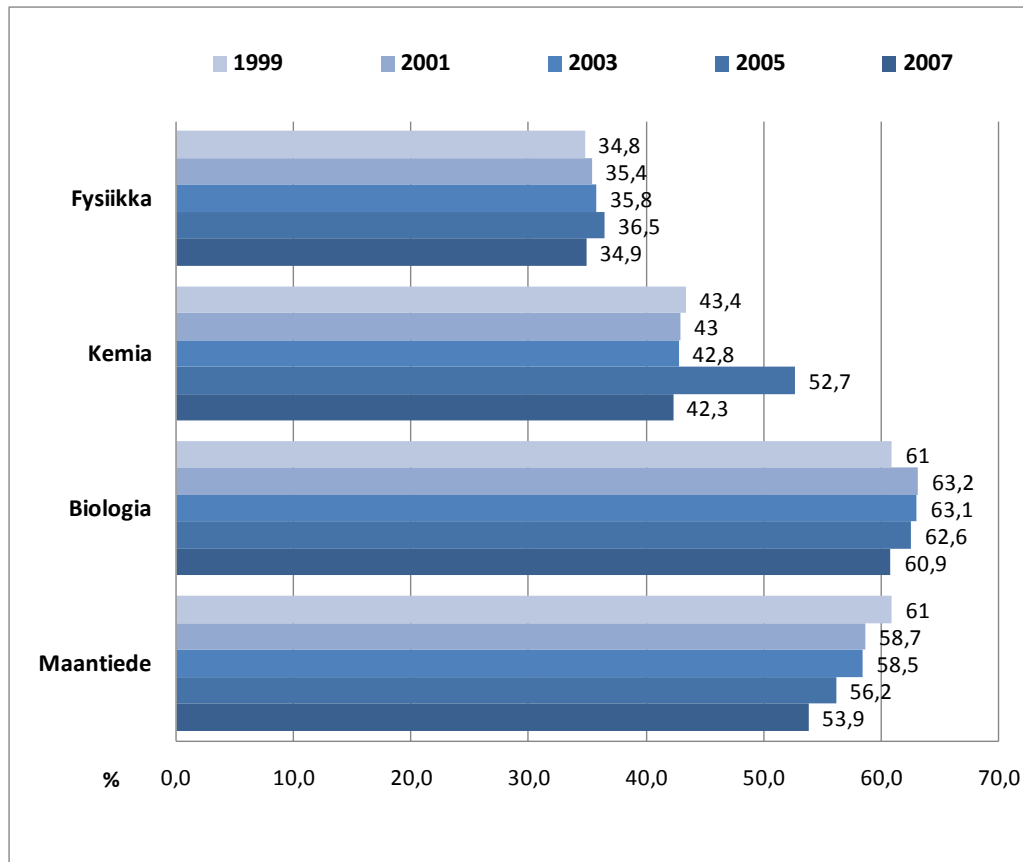

Naisten osuudet matematiikan pitkän ja lyhyen oppimäärän suorittaneista lukiossa

Naisten osuudet luonnontieteiden syventävien kurssien suorittaneista lukiossa

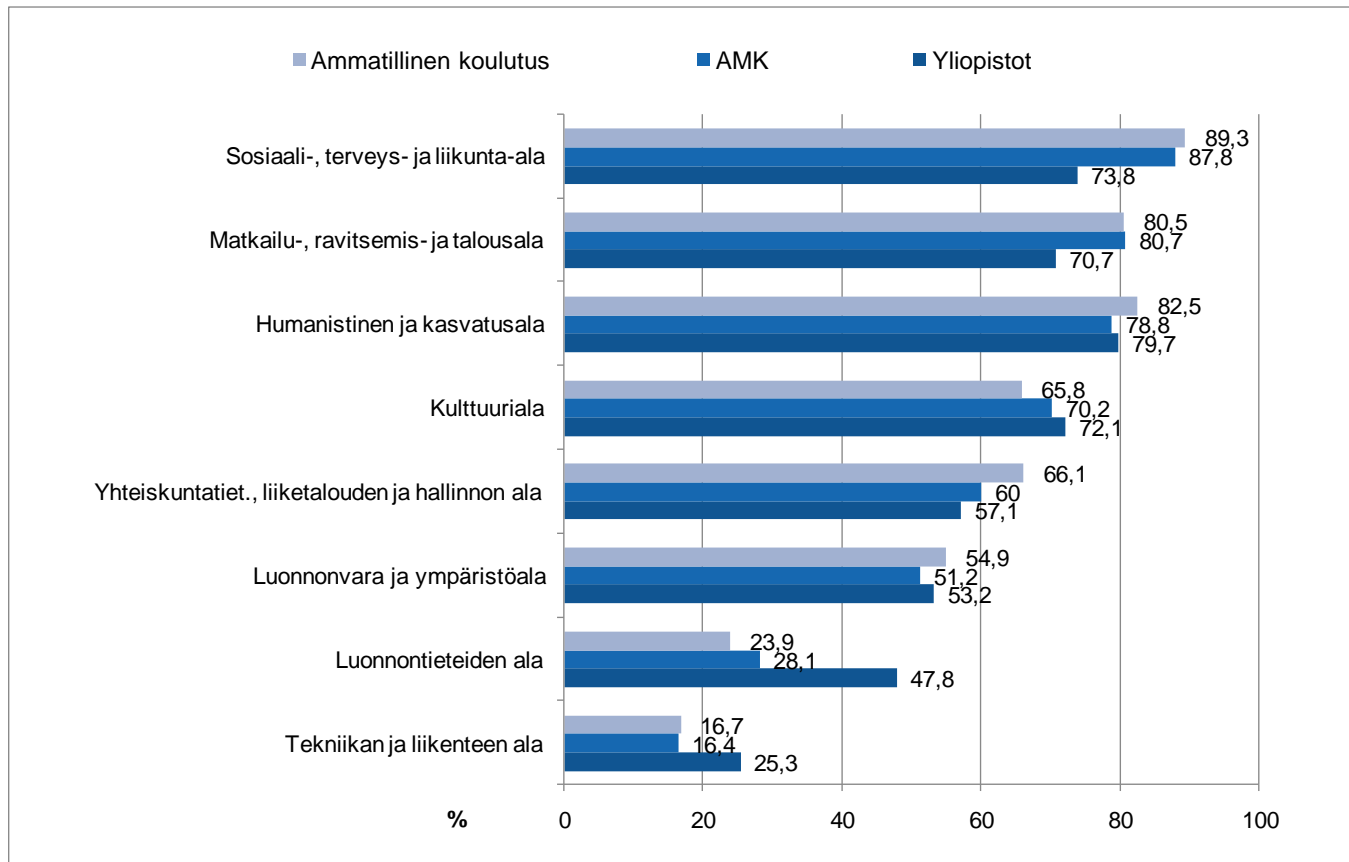

Segregaatio vahvistuu ammatillisessa koulutuksessa ja korkea-asteella

- Segregaatio on voimakkainta ammatillisessa peruskoulutuksessa, lievintä yliopisto-opinnoissa
- Koulutusaloittain tarkasteltuna ei oleellisia muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana
- Pitkällä aikavälillä ja yksittäisillä opintoaloilla on tapahtunut muutoksia

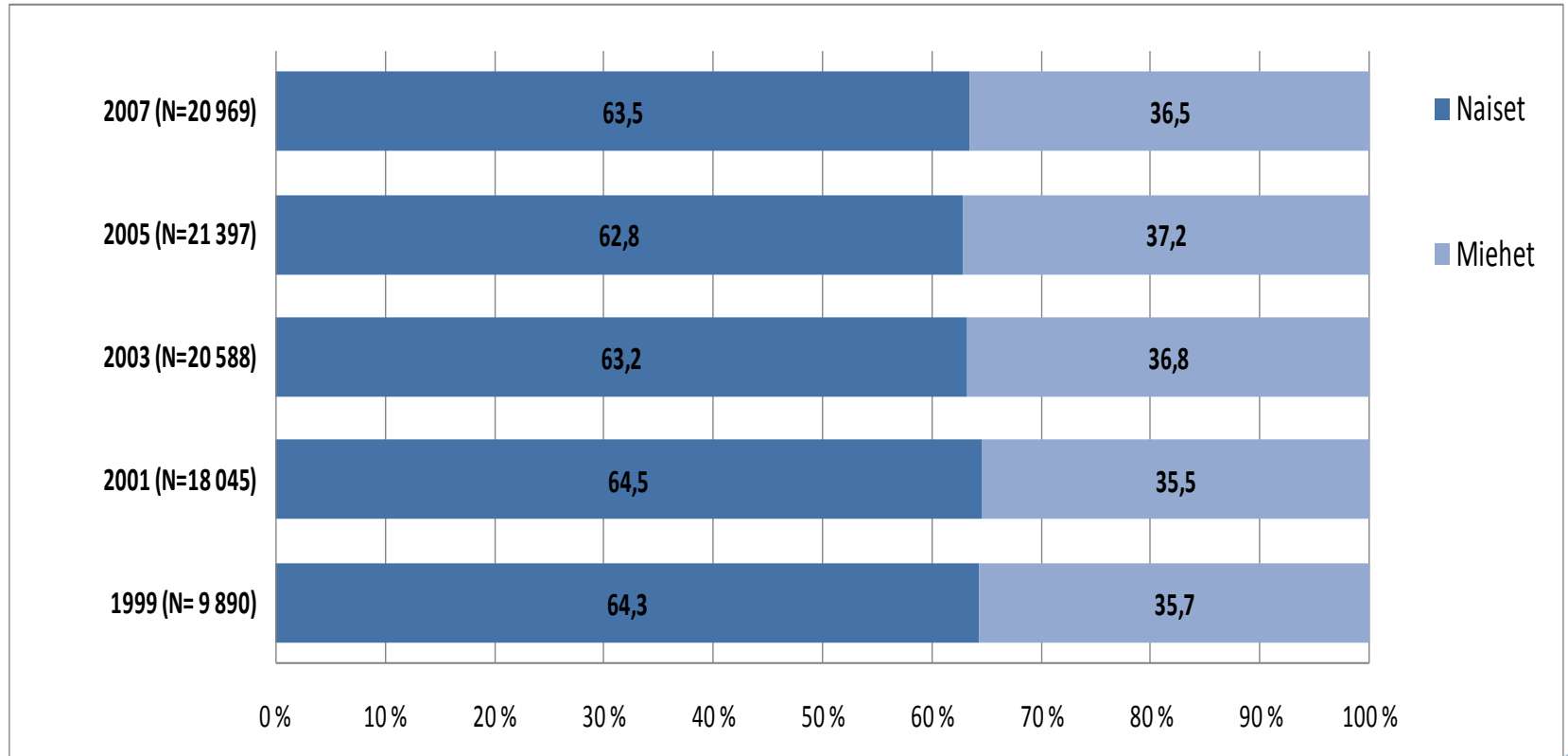

Naisten osuudet uusista opiskelijoista eri koulutusasteilla ja -aloilla 2007

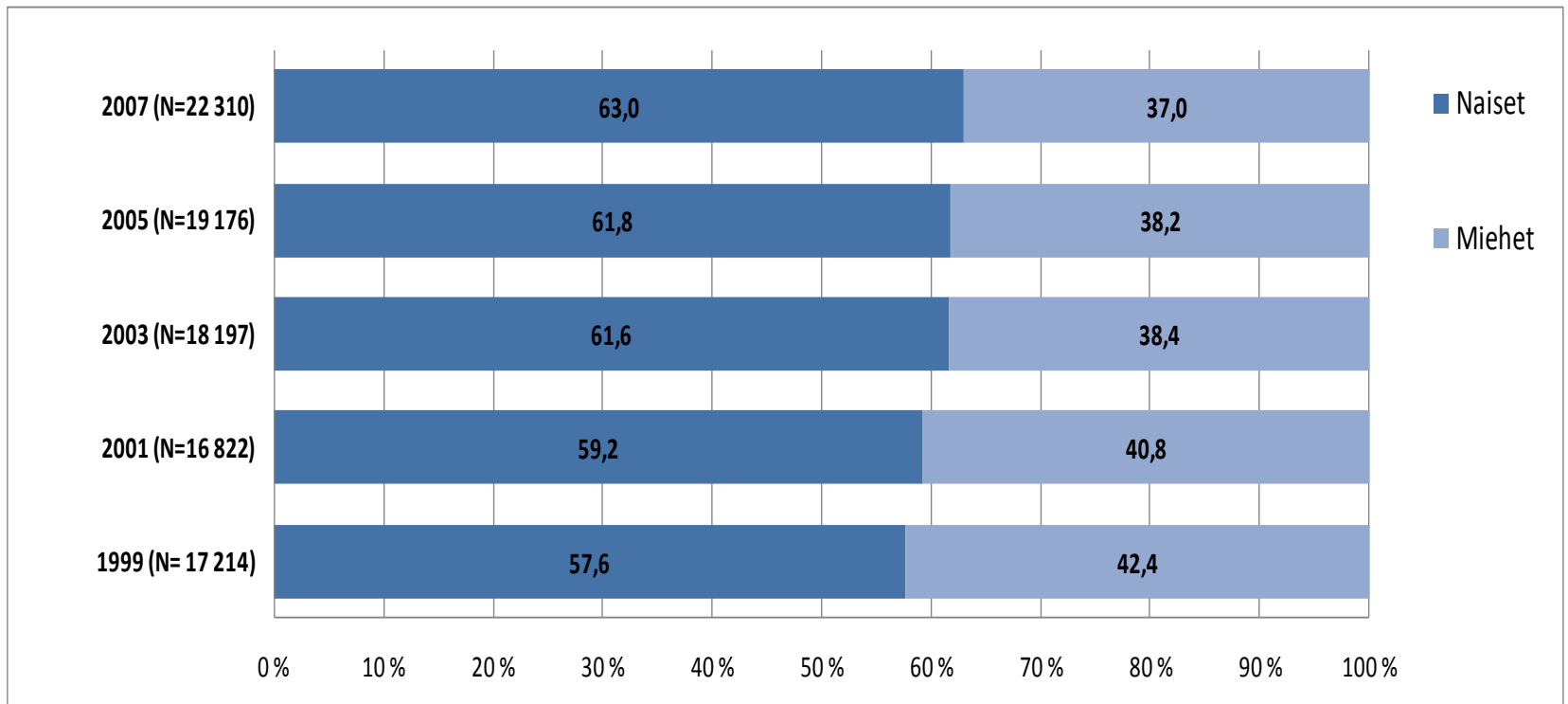

Ammattikorkeakouluissa suoritetut tutkinnot sukupuolen mukaan yhteensä

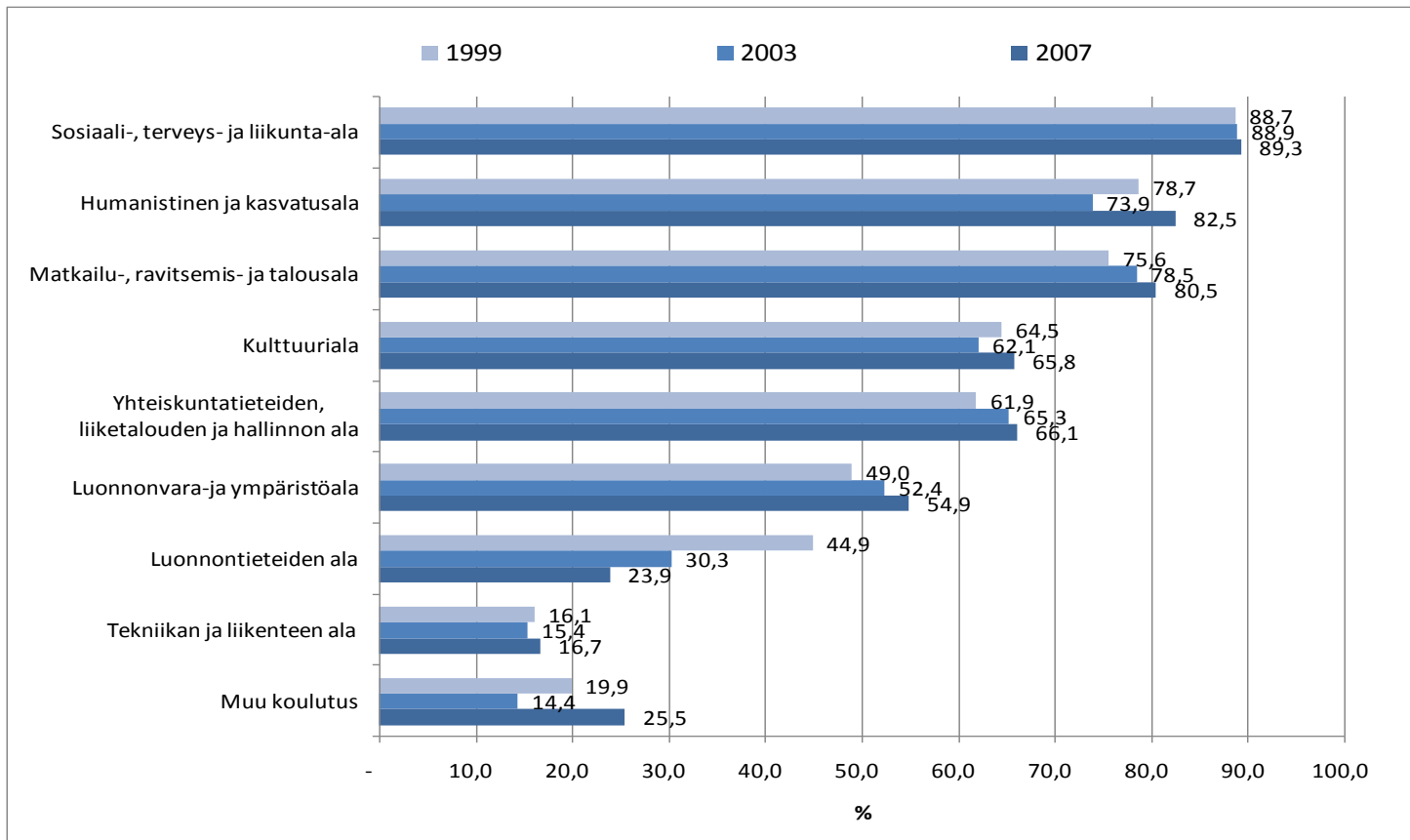

Yliopistoissa suoritetut tutkinnot sukupuolen mukaan

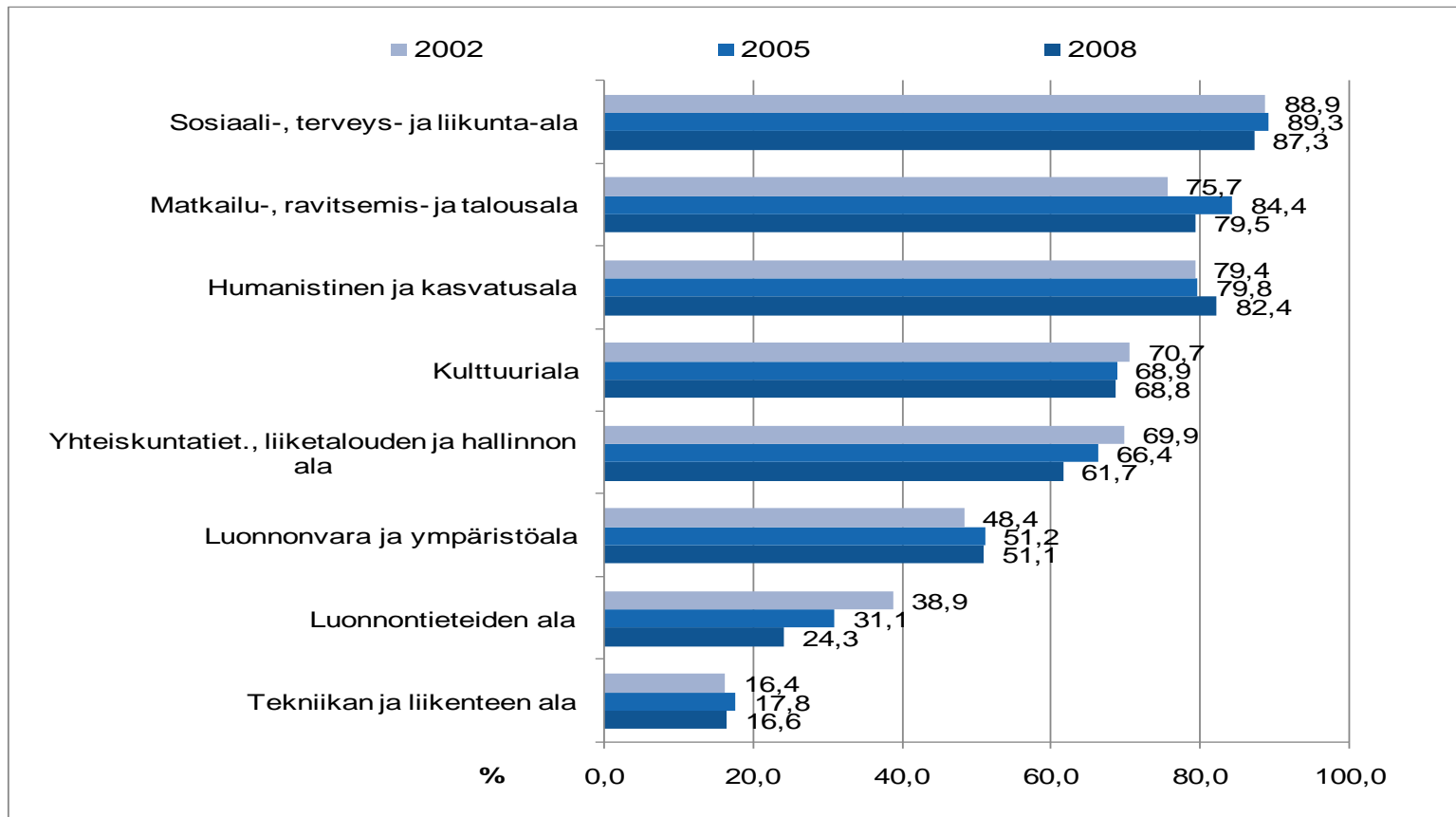

Segregaatiokehitys ammatillisessa peruskoulutuksessa (uudet opiskelijat koulutusaloittain, naiset)

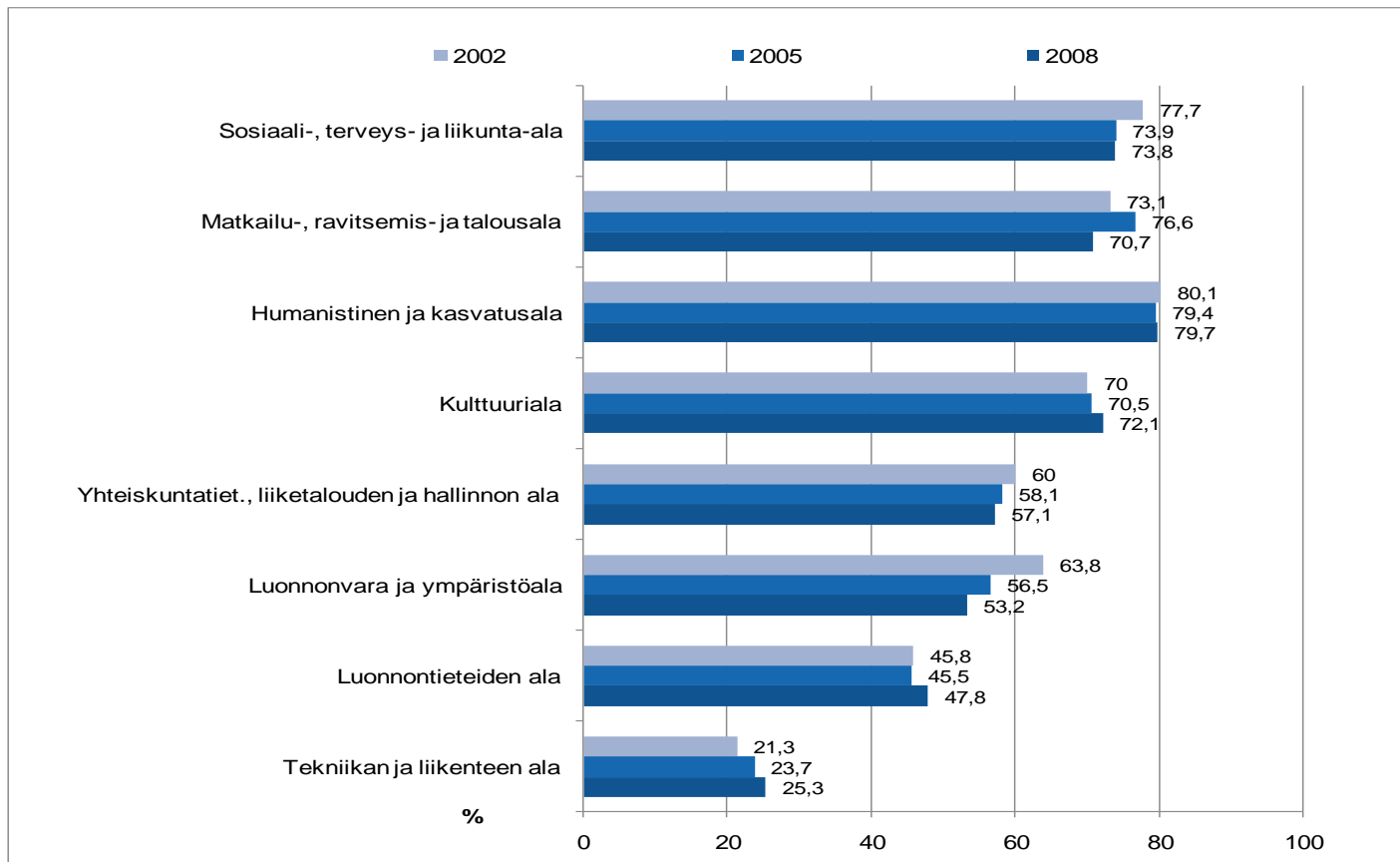

Segregaatiokehitys ammattikorkeakouluopinnoissa (uudet opiskelijat koulutusaloittain, naiset)

Segregaatiokehitys yliopisto-opinnoissa (uudet opiskelijat koulutusaloittain, naiset)

Segregaatio ammatillisessa peruskoulutuksessa opintoalan mukaan tarkasteltuna (41 opintoalaa)

- Monilla miesvaltaisilla opintoaloilla segregaatio on lieventynyt, esim. prosessitekniikassa, kone- ja metallitekniikassa, palo- ja pelastusalalla, poliisikoulutuksessa, kuljetusalalla
- Miesten osuus on jonkin verran kasvanut käsi- ja taideteollisuudessa sekä kotitalous- ja kuluttajapalvelualalla
- Kokeiluilla voidaan vaikuttaa, mutta hyvät esimerkit leviävät hitaasti
- Täysin eriytyneitä opintoaloja ei enää ole, kuten vielä 1980-luvulla

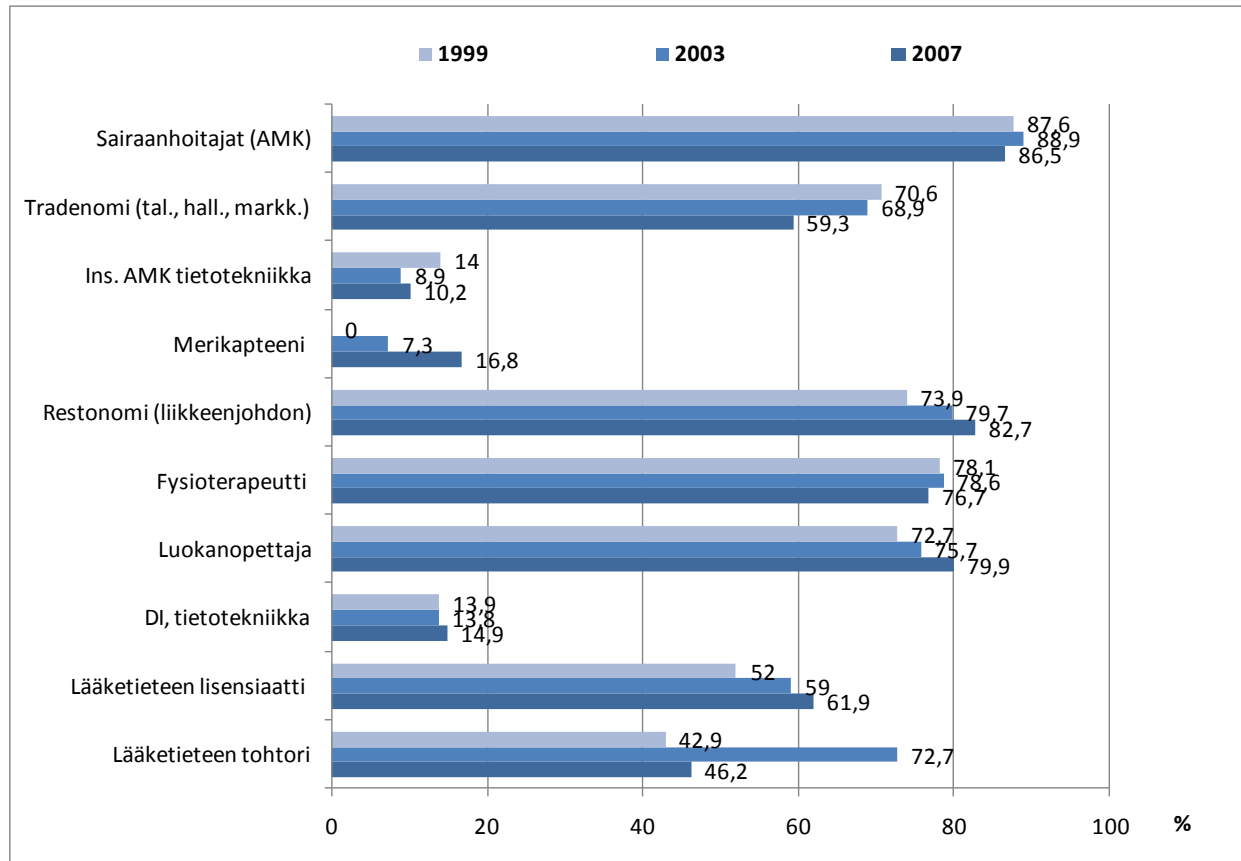

Opintoaloittainen kehitys

Kuvio 8.9 ”Koulutus ja sukupuolten tasa-arvo”
-raportissa

Naisten osuus uusista opiskelijoista eräissä korkeakoulututkinnoissa

Opinto-ohjaus ja sukupuolten tasa-arvo

- Ohjauksen toimivuutta sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta ei ole arvioitu
- Sukupuolineutraalisuus vallitseva piirre opetussuunnitelmissa - perusopetuksen opsit kannustavat kuitenkin sukupuolirajat ylittäviin aine- ja alavalintoihin
- Yhteisvalinnassa annettavat lisäpisteet vähemmistösukupuolta edustaville hakijoille voimassa 1980-luvulta alkaen
- Opinto-ohjaajien koulutus huomattavaa
- Kokeilu- ja kehittämishankkeita runsaasti, mutta painottuvat korkea-asteelle (EU-rahoitus)
- Tasa-arvolainsäädäntö ja –suunnittelu velvoittavat tasapuolisuuteen opiskelijavalinnoissa – suunnittelu alkutekijöissään

Kehittämisehdotuksia

- Valtavirtaistaminen – sukupuolitietoisen opetuksen ja ohjauksen menettelyt ja tavoitteet määriteltävä selkeästi kehittämissuunnitelmissa, ops-perusteissa opetussuunnitelmissa ja tulosohjauksessa
- Kokeiluissa kehitettyjen hyvien käytäntöjen ja menettelyjen levittäminen
- Peruskoulun TET –jaksojen ja ammattistartin sekä pääsy- ja soveltuvuuskokeiden kehittäminen
- Opiskelija-arvioinnin kehittäminen, seuranta ja arviointi

Jatkuu....

- Tasa-arvosuunnittelu saatava toimivaksi (ohjaus, seuranta, sisällön ja muodon kehittäminen)
- Opetustoimen henkilöstökoulutus ja oppilaitosjohdon täydennyskoulutus avainasemassa

Väestön koulutusrakenne sukupuolen mukaan 2007 (perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneet)

